

Sí a les llengües clàssiques

Raiül Torrent i Torrent
(Extracte del diari "AVUI", 5.6.1997)

Sembla ser que els qui manen han decidit unilateralment i categòrica deixar tota una generació gairebé sense la possibilitat de tastar o, si més no, de conèixer el món clàssic. El llatí -i el grec- diuen, és una pèrdua de temps. Ara com ara, qui vol estudiar "llengües mortes"? Segons ells, qui està disposat a embarcar-se en una aventura feixuga i inútil? Per sort -o per desgràcia- no deuen saber el que diuen i això, fins a cert punt, els absol davant la història; ara bé, si ho fan a dretcient, amb malícia -hi ha qui n'està convençut-, aleshores quin exemple, quin mal record deixaran a les noves generacions! L'humanisme passa per hores baixes i alguns tecnòlegs -nòmés els il.luminats, no els de debò- creuen convençuts que ja era hora que es diguessin les coses pel seu nom i es possessin els punts sobre les is i sobre les us.

Però, com és que encara hi ha qui creu que estudiar llatí i grec pot arribar a ser positiu i, fins i tot, beneficiós per als joves? Que potser hi ha alguna cosa que la gent ignora? Estudiar les llengües clàssiques suposa, pensem, un munt d'avantatges i cap inconvenient. Vol dir d'entrada, reflexionar seriosament sobre el nostre fet lingüístic, entendre en profunditat què som i d'on venim; esdevé una eina eficient, sana i saludable que ajuda a pensar -sí, a pensar- i d'una forma assequible i vàlida; promou l'exercici de les facultats mentals, la memòria, el raciocini i fins i tot la intuïció; té efectes terapèutics sobre les ments joves, plàstiques i dúctils, ensinistrant-les i encaminant-les envers la maduresa intel.lectual i l'esforç, voluntàriament acceptat; el seu estudi -inútil, si hem de fer cas de certes opinions frívoles i populars, encara que errònies i demagògiques- referma les ganes d'aprendre pel gust de saber i no només per interès, passant de preguntar-se cada dos per tres per a què serveix això o allò; fa fàcil ser i sentir-se receptiu davant la cultura, l'autèntica cultura, la que cobeja el desenvolupament de l'ésser humà des de l'interior i no des de tants i tants aparadors exteriors, tant més encisadors com més inconsistents; estimula l'esforç personal, la gosadia intel.lectual; rescata l'esperit crític d'entre tanta rutina i atonia social com hi ha arreu. Tot això ho aconseguen les disciplines que promouen i estimulen els hàbits de pensar i les llengües dàssiques, de manera epecial. Està demostrat.

D'altra banda, si bé és cert que la capacitat de raonar amb coherència i eficàcia és una qualitat pròpia de l'edat madura, no és menys cert que l'únic camí que hi duu no és altre que la pràctica diària, la repetició perseverant i la voluntat expressa d'assolir-la. I com més aviat un s'hi posa, més possibilitats té de madurar adequadament.

Però el llatí és difícil i no cal dir el grec. I, a més, ¿com es pot vendre a un adolescent un producte tan poc mengívol, que de vegades sembla poc "divertit"? Aprenentatge i divertició: heus ací la gran fal.làcia comercial, el lema de campanya de molts polítics i, cosa que és pitjor encara, la pedra angular de màrqueting d'alguns pseudo-pedagogs. Aprendre i esforçar-se no cal que sigui agradable i entretingut. Esforçar-se és un fet inseparable de la condició humana i de la vida quotidiana, i el sofriment, i la lluita, i la incertesa. Però, malgrat tot, són fets positius, ho haurien de ser. No cal buscar premis de continu -no som animals ensinistrats per al circ o l'espectacle-: som éssers que ens preocupem per saber en definitiva qui o què som. I això suposa dedicació i treball. Treballar no és cap maledicció ni cap càstig, és una realitat i una obligació i com més aviat un se'n faci càrrec, més aviat ho acceptarà, vet aquí. Els clàssics deien: "El que no s'aprèn de jove no se sap de vell."

Per tant, empènyer els joves -diguem- cap al vici de pensar, estimular la reflexió i l'exercici de la ment amb l'única finalitat de ser capaços de fer-ho; aprendre alhora i entendre els entrellats de la gramàtica, l'origen dels mots i el significat dels mites, de la història i del comportament social de grecs i romans -predecessors nostres en la vida i, més que més, en la cultura-, comptat i debatut, ¿pot afirmar algú, dotat de seny, que tot això només serveix per perdre el temps?